

Voorkom klachten van omwonenden

Gewasbescherming langs bebouwing onder vergrootglas

Na het oppervlaktewater zijn het nu de omwonenden waardoor gewasbescherming onder vuur komt te liggen. In januari zal de Gezondheidsraad een onderzoeksrapport naar de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op omwonenden overhandigen aan de betrokken staatssecretarissen. Vooruitlopend is het landbouwbedrijfsleven al gestart met een campagne om toepassers te helpen in hun communicatie met omwonenden. Met goede communicatie en de juiste maatregelen is namelijk veel onrust te voorkomen.

Campagne 'Een goede buur is beter...'

Onder de naam 'Een goede buur is beter...' is door LTO Nederland, Agrodiss (distributie) en Nefyto (middelenfabrikanten) een campagne gestart over het informeren van omwonenden bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De campagne richt zich op toepassers (agrariërs en loonwerkers). De betrokken organisaties bieden hun achterbannen handvatten aan over hoe om te gaan en rekening te houden met omwonenden. Als ondersteuningsmateriaal zijn een flyer en een brochure beschikbaar.

Meer weten? Via de CUMELA-website kunt u de flyer en de brochure downloaden via het dossier gewasbescherming.

Toepassingsadviezen voor loonwerkers

De flyer is met name gericht op tips en adviezen voor de communicatie met omwonenden. Voor het daadwerkelijk toepassen van middelen rond bebouwing zijn ook de nodige adviezen te geven. Denk aan de volgende mogelijkheden:

- Probeer te spuiten als de wind van de bebouwing af staat.
- Spuit langs bebouwing zoveel mogelijk op windstille momenten en op momenten waarop u kunt verwachten dat omwonenden redelijkerwijs binnenshuis zijn.
- Gebruik langs bebouwing een wat grovere druppel.
- Let extra goed op de hoogte van de spuitboom.
- Maak geen spuitvloeistof aan in de omgeving van 'vreemde' bebouwing.
- Maak uw spuit niet schoon in de buurt van bebouwing van derden.
- Neem lege verpakkingen mee naar uw erf.
- Laat verpakkingen niet onbeheerd achter in het veld.

Wellicht heeft u zelf ook nog tips. Meld deze dan bij msteinbusch@cumela.nl. We zullen die daarna verder verspreiden richting de leden van CUMELA Nederland en de lezers van Grondig.

Met name in gebieden waar veel lelies worden geteeld, is er al langer ongerustheid bij een deel van de bewoners, maar ook in gebieden met fruitteilers en glastuinbouw krijgt deze problematiek steeds meer aandacht. Mede naar aanleiding van een discussie in de Tweede Kamer en aandacht in de media (de uitzending van het televisieprogramma Zembla in 2011) heeft de overheid de Gezondheidsraad de opdracht gegeven om te bekijken in welk mate er daadwerkelijk blootstelling valt te verwachten en hoe blootstellingsonderzoek kan worden verricht onder omwonenden.

Tijdens de laatste hoorzitting in oktober hebben vertegenwoordigers namens de bewoners en het bedrijfsleven de mogelijkheid gehad om te reageren op de conceptrapportage van de Gezondheidsraad. LTO heeft daar mede namens NFO (fruitteilers), KAVB (bloembollen) en CUMELA Nederland een bijdrage aan geleverd. De betrokken organisaties hebben aangegeven voor een blootstellingsonderzoek te zijn. Enerzijds om inzicht te krijgen in de mate en aard van de blootstelling, anderzijds om recht te doen aan de zorgen bij omwonenden. Ook het bedrijfsleven wil weten of er risico's zijn verbonden aan de huidige werkwijze.

Toelating

Bij de toelating worden middelen naast onder andere de werkzaamheid en effecten op bodem en waterleven ook getoetst op effecten voor de toepasser. In de beoordeling wordt ervan uitgegaan dat als de toepasser is beschermd, ook derden zoals omwonenden en omstanders zijn beschermd. De veronderstelling daarbij is dat de toepasser een hogere blootstelling heeft. Door omwonenden is aangedragen dat toepassers dan wel vaker worden blootgesteld aan gewasbeschermingsmiddelen, maar zij hebben wel maatregelen kunnen treffen door persoonlijke beschermingsmiddelen (adembescherming, handschoenen en spuitkleding) te gebruiken. Niet bekend is het effect van langdurige blootstelling aan lagere concentraties waaraan omwonenden kunnen worden blootgesteld. Omdat deze discussie in

andere landen al langer speelt, werkt de Europese Voedsel en Waren Autoriteit (EFSA) aan de ontwikkeling van een Europese methode om deze risico's te bepalen. Dit zal op termijn een onderdeel gaan vormen van de toelatingsprocedure van gewasbeschermingsmiddelen.

Blootstellingsonderzoek

In zijn concept-rapport adviseert de Gezondheidsraad om de blootstelling te onderzoeken onder bevolkingsgroepen die in aanraking kunnen komen met gewasbeschermingsmiddelen en niet alleen onder groepen omwonenden in de omgeving van intensief bespoten gewassen. Ook wordt voorgesteld toepassers en hun familieleden onderdeel te laten uitmaken van het onderzoek.

Het zal nog enige tijd duren voor het onderzoek daadwerkelijk is uitgevoerd. Het advies aan de partijen is om in de tussentijd al maatregelen te treffen die een positieve bijdrage leveren. Richting overheid wordt onder meer aanbevolen om nog meer de nadruk te leggen op geïntegreerde gewasbescherming, een versterkte handhaving en een goede werkend klachtenloket. Richting fabrikanten is het advies verder te gaan met productinnovatie en het ondersteunen van voorlichting en onderwijs. Richting omwonenden worden adviezen gegeven over hoe zich te gedragen tijdens een bespuiting en het gebruik van de eigen groentetuin.

Agrarische sectoren otok aan zet

Het advies richting de agrarische sector is om nog meer een veiligheidsbesef te creëren, niet alleen van die van medewerkers, maar ook die van omwonenden. Tevens wordt het belang onderstreept van het onderhouden van een goede communicatie met omwonenden. Een belangrijk advies is ook dat emissies tijdens het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen verder worden teruggedrongen. Minder emissie tijdens bespuitingen betekent automatisch minder blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen van omwonenden, omstanders en eigen medewerkers.

CUMELA Nederland onderstreept het belang van het zorgvuldig toepassen van middelen door professionele toepassers. Dit verkleint niet alleen de emissie richting het milieu, maar ook eventuele ri-

Gewasbescherming en omwonenden

Als toepasser bent u bekend met de risico's van gewasbeschermingsmiddelen. Burgers en omwonenden hebben daar minder weet van. U kunt met de volgende acties uw omgeving van dienst zijn.

1. Communiceren: ken uw buren

- Ben u bewust van alle mogelijke blootstellingsroutes voor de mensen in de buurt: druppeldrift, verdampen, verstuiven en denk ook aan geur-overlast.
- Door omwonenden goed en actief te informeren kunnen eventuele zorgen vroegtijdig worden weggenomen en ontstaat wederzijds begrip. Leg uit waarom en hoe u gewasbeschermingsmiddelen gebruikt.

2. Informeren: ken de omgeving en het middel

- Waar is bebouwing dicht bij uw percelen? Zijn er ook sport- en recreatierreinen, schoolterreinen of speelplaatsen in de buurt?
- Zorg dat u bekend bent met de mogelijke risico's bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: lees altijd de gebruiksvorschriften!
- Pas de middelen alleen toe op basis van goede landbouwpraktijken.
- Minimaliseer de emissie naar de omgeving.

3. Luisteren: wat als omwonenden hun zorgen uiten?

- Probeer goed te luisteren en antwoorden te geven op de vragen.
- Door een goede informatievoorziening naar de mensen, is het voor hen ook mogelijk om maatregelen te treffen als men daar behoefte aan heeft, ook al is dit vanuit de risico's in principe niet nodig.
- Stem het moment van spuiten af op het tijdstip dat omwonenden redelijkerwijs binnenshuis zijn en wijk niet af van de afspraken.
- Evalueer de afspraken samen met de omwonenden.
- Blijf altijd rustig, beleefd en professioneel.

Hulp?

Ondanks uw beste bedoelingen is het mogelijk dat een goede verstandhouding tussen u en de omwonenden niet lukt of al is verstoord. Mogelijk dat anderen in uw omgeving dan kunnen helpen. Denk aan een teeltbegeleider, adviseur, de adviesdiensten van uw land- en tuinbouworganisatie of een lokale bestuurder. Indien de spanningen al zijn opgelopen, kunt u ook overwegen om in overleg een onafhankelijk mediator in te schakelen.

Een goede buur is beter...

sico's voor omwonenden. Het is zaak dat agrariërs (samen met hun loonwerker) omwonenden informeren over waarom middelen worden gebruikt, op welke wijze en op welke tijdstippen. De flyer en brochure helpen hen om hier invulling aan te geven.

Tekst: Maurice Steinbusch beleidsmedewerker gewasbescherming

▲ De hier afgebeelde pdf is te downloaden vanaf de website www.cumela.nl.